

Els focs i el territori

Resulta trist que quan es va aconseguint una consciència cada vegada més gran sobre el patrimoni natural, en uns pocs dies es perden milers d'hectàrees a tots els Països Catalans. I que això passe, a més, quan encara no ha començat el període més perillós, l'estiu. Encara que el bosc rebrote amb més o menys força, els ecosistemes afectats ja no tornaran a ser tal com eren.

Que la climatologia no ajudara a apagar els focs que han cremat milers d'hectàrees de bosc al nostre país en poques setmanes no és excusa per carregar sobre les adverses condicions meteorològiques la culpa d'aquests desastres naturals. Hi ha coses que no depenen de si el vent bufa fort o de ponent i que permeten o bé d'evitar que es produeixen incendis o bé, si per desgràcia es produeixen, de controlar-los amb rapidesa.

Una, de molt important, és l'educació dels ciutadans. L'incendi del Garraf va ser produït per una irresponsable crema de matolls. El de Penyagolosa va venir d'una foguera feta per uns suposats excursionistes per tal de torrar carn (no ho devien ser gaire, d'excursionistes, si van cometre una imprudència semblant). S'han fet moltes campanyes per explicar que no s'ha d'encendre foc al bosc, però encara hi ha moltes persones que no han entès el missatge. Alguns poden ser excursionistes ocasionals i d'altres són pagesos que haurien de conèixer molt millor els perills d'aquestes accions.

Però l'educació cívica no pot dependre només de campanyes, per intenses que siguin. Malament aniria un país si es basara en anuncis als mitjans de comunicació per explicar a la gent que no faci foc al bosc o que condueixca amb prudència. L'educació cívica s'encabeix en un marc més general, que va des de l'escola a les actituds que la gent pot observar a través dels missatges que rep. Apartant-nos un moment dels focs forestals, com es pot compaginar la campanya sobre els accidents de trànsit i els anuncis que promouen cotxes cada vegada més potents i ràpids?

Un altre element molt important és la neteja dels boscos. Cal una inversió molt més elevada en la realització de plans que, com a molts països de l'Europa occidental, eliminen les herbes, troncs o fulles, que faciliten que sorgesquen focs poderosos i que es propaguen. Les campanyes haurien d'incloure cursos de formació per a la gent que treballa al camp i fer-hi participar voluntaris, per eliminar allò que pot facilitar l'extensió de les flames.

Una tercera mesura necessària seria una major dotació per als bombers i una coordinació que no permetera problemes de competències. Al Principat, per exemple, els bombers depenen de dues conselleries i, d'aquesta forma, no sempre és fàcil promoure una actuació amb prou autoritat i harmonitza-

ció. Al País Valencià, els agents forestals han passat recentment a dependre dels cossos provincials de bombers, que alhora no depenen de la Conselleria de Medi Ambient sinó de la d'Administració Pública. És a dir, que les feines de conservació natural i d'extinció d'incendis es conceben totalment separades.

Resulta trist que quan es va aconseguint una consciència cada vegada més gran sobre el patrimoni natural, en uns pocs dies es perden milers d'hectàrees a tots els Països Catalans. I que això passe, a més, quan encara no ha començat el període més perillós, l'estiu. Encara que el bosc rebrote amb més o menys força, els ecosistemes afectats ja no tornaran a ser tal com eren.

Curiosament, alguns dels territoris cremats eren legalment parcs naturals (o es trobaven en procés de ser declarats com a tals), és a dir, espais en teoria protegits a causa del seu valor. Però evitar els desastres naturals no es pot basar només en declaracions. El que cal és una organització racional del territori dels Països Catalans, on les urbanitzacions, els camps de golf o les indústries estiguen allà on racionalment poden estar. Perquè els focs forestals no es produeixen només per imprudències puntuals i per condicions climatològiques adverses. Tenen molt a veure amb la forma com un país valora, organitza, controla i protegeix les diferents parts del seu territori.